

TUSNAD • 19TH EDITION
2018. 10. 18–20

CONFERINȚA INTERNAȚIONALĂ ȘTIINȚIFICĂ DE TEORIA ȘI PRACTICA REABILITĂRII PATRIMONIULUI CONSTRUIT TUSNAD
PATRIMONIUL CONSTRUIT, PARTE DE EXCEPȚIE A PATRIMONIULUI CULTURAL – MOȘTENIRE ȘI PROTECȚIE ÎN SECOLUL AL XXI-LEA

TRENDURI ȘI TENDINȚE

INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE ON THEORETICAL AND PRACTICAL ISSUES OF BUILT HERITAGE CONSERVATION TUSNAD
BUILT HERITAGE, AN EXCEPTIONAL PART OF CULTURAL HERITAGE — HERITAGE AND PROTECTION IN THE 21ST CENTURY

TRENDS AND TENDENCES

AZ ÉPÍTETT ÖRÖKSÉG FELÚJÍTÁSÁNAK ELMÉLETI ÉS GYAKORLATI KÉRDÉSEI NEMZETKÖZI TUDOMÁNYOS KONFERENCIA TUSNAD
AZ ÉPÍTETT ÖRÖKSÉG, MINT A KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG KIVÉTELES RÉSZE — ÖRÖKSÉG ÉS VÉDELEM A XXI. SZÁZADBAN

TRENDEK ÉS TENDENCIÁK

CONFERINȚA INTERNAȚIONALĂ ȘTIINȚIFICĂ DE TEORIA ȘI PRACTICĂ REABILITĂRII PATRIMONIULUI CONSTRUIT TUSNAD
PATRIMONIUL CONSTRUIT, PARTE DE EXCEPȚIE A PATRIMONIULUI CULTURAL – MOȘTENIRE ȘI PROTECȚIE ÎN SECOLUL AL XXI-LEA

TRENDURI ȘI TENDINȚE

INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE ON THEORETICAL AND PRACTICAL ISSUES OF BUILT HERITAGE CONSERVATION TUSNAD
BUILT HERITAGE, AN EXCEPTIONAL PART OF CULTURAL HERITAGE – HERITAGE AND PROTECTION IN THE 21ST CENTURY

TRENDS AND TENDENCES

AZ ÉPÍTETT ÖRÖKSÉG FELÚJÍTÁSÁNAK ELMÉLETI ÉS GYAKORLATI KÉRDÉSEI NEMZETKÖZI TUDOMÁNYOS KONFERENCIA TUSNAD
AZ ÉPÍTETT ÖRÖKSÉG, MINT A KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG KIVÉTELES RÉSE – ÖRÖKSÉG ÉS VÉDELEM A XXI. SZÁZADBAN

TRENDEK ÉS TENDENCIÁK

PROGRAM PRELIMINAR • DRAFT PROGRAMME • ELŐZETES PROGRAM

JOI – 18 OCTOMBRIE 2018 (LOCAȚIE: MUZEUL DE ARTĂ CLUJ-NAPOCA, PIAȚA UNIRII NR. 30, CLUJ-NAPOCA)

THURSDAY – OCTOBER 18, 2018 (VENUE: ART MUSEUM FROM CLUJ-NAPOCA, 30 UNIRII SQUARE, CLUJ-NAPOCA)

CSÜTÖRTÖK – 2018. OKTÓBER 18. (HELYSZÍN: KOLOZSVÁRI SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM, FŐ TÉR 30. SZÁM, KOLOZSVÁR)

8⁰⁰ – 9⁰⁰ Înregistrarea participanților • **Registration** • *Regisztráció*

9⁰⁰ – 9²⁰ Deschiderea oficială – discursuri de întâmpinare
Official opening – welcoming speeches
Hivatalos megnyitó – köszöntő beszédek
Chairman • **Moderator** • *Moderátor*: Bálint SZABÓ, Imola KIRIZSÁN

9²⁰ – 11⁰⁰ MODUL I – PRELEGERI PLENARE
MODULE I – OPENING PLENARY
I. MODUL – PLENÁRIS ELŐADÁSOK
Moderator • **Chairman** • *Moderátor*: FEJÉRDY Tamás
Reporter • **Raportor** • *Jelentéstevő*:

9²⁰ – 9⁴⁰ Virgil Ștefan NIȚULESCU (RO)
Probleme de legislație în protejarea patrimoniului construit
Legal Issues of Historic Building Conservation
A műemlékvédelem jogi háttere

9⁴⁰ – 10⁰⁰ MEZŐS Tamás (HU)
Există o a treia modalitate privind protecția monumentelor?
Is there a Third Way in Historic Building Conservation?
Létezik-e a harmadik út a műemlékvédelemben?

10⁰⁰ – 10²⁰ Christoph MACHAT (D)
De la monumentul istoric la patrimoniul construit: criza intervențiilor sau schimbarea atitudinii?
From Historic Building to Built Heritage: the Crisis of Interventions or an Attitude Change?
A műemléktől az épített örökségig: a beavatkozások krízise vagy attitűdváltás?

10²⁰ – 10⁴⁰ Rodica CRIȘAN (RO)
Atitudini contemporane față de patrimoniul construit
Contemporary Attitudes Towards Built Heritage
Kortárs viszonyulás az épített örökséghez

10⁴⁰ – 11⁰⁰ Q/A

11⁰⁰ – 11²⁰ Pauză de cafea • **Coffee break** • *Kávészünet*

11²⁰ – 13²⁰ MODUL II • **MODULE II** • *II. MODUL*
Moderator • **Chairman** • *Moderátor*: Rodica CRIȘAN
Reporter • **Raportor** • *Jelentéstevő*:

11²⁰ – 11⁴⁰ Hanna DERER (RO)
Patrimoniul cultural construit între caracterul de unicat și necesitatea de reglementare
Built Cultural Heritage between its Uniqueness and the Need for Planning Regulations
Épített kulturális örökség az egyedi jelleg és a szabályozás szükségessége közt

11⁴⁰ – 12⁰⁰ MÁTÉ Zsolt (HU)
Lumea în expansiune a patrimoniului construit
The Expanding World of Built Heritage
Az épített örökség táguló világa

12⁰⁰ – 12²⁰ Marek ŚWIDRAK (PL)
Protecția și conservarea patrimoniului construit în Polonia comunistă (1945-1989)
Built Heritage Protection and Conservation in the Communist Poland (1945-1989)
Az épített örökség védelme és megőrzése a kommunista Lengyelországban (1945-1989)

12²⁰ – 12⁴⁰ Michał WIŚNIEWSKI (PL)
Polonia și patrimoniul ei construit după 1989
Poland and its Built Heritage after 1989
Lengyelország és az épített öröksége 1989 után

12⁴⁰ – 13⁰⁰ Eugen VAIDA (RO)
Ambulanța pentru monumente și implicarea societății civile în prezervarea patrimoniului imobil
The Ambulance for Monuments and the Involvement of Civil Society in the Preservation of Immovable Heritage
Műemlékvédelmi ambulancia és a civil társadalom bevonása az ingatlan örökség megőrzésébe

13⁰⁰ – 13²⁰ Q/A

13²⁰ – 14³⁰ Pauză de masă • **Lunch break** • *Ebédpszünet*

14³⁰ – 16¹⁰ MODUL III • **MODULE III** • *III. MODUL*
Moderator • **Chairman** • *Moderátor*: Hanna DERER
Reporter • **Raportor** • *Jelentéstevő*:

14³⁰ – 14⁵⁰ VIRÁG Zsolt (HU)
Dezvoltări de castele în Ungaria pe baza valorilor de patrimoniu (2008-2018)
Heritage Value-based Manor House Developments in Hungary (2008-2018)
Örökségi értékalapú kastélyfejlesztések Magyarországon (2008–2018)

14⁵⁰ – 15¹⁰ Raluca BĂRBULESCU (RO)

Monumente Uitate. Program de inventariere, cercetare și promovare a fostelor reședințe extraurbane ale elitelor locale

‘Forgotten Monuments’ Programme on the Inventory, Research and Promotion of Former Extra-urban residences of Local Elites

Elfeledeett műemlékek – a vidéki elit volt rezidenciáinak felmérése, kutatási és népszerűsítési programja

15¹⁰ – 15³⁰ KÖLLŐ Miklós (RO)

Schimbări în peisajul cultural secuiesc: peisaj, peisaj rural, arhitectură

Changes in the Szekler Cultural Landscape: Landscape, Villagescape, Architecture

Változások a székely kultúrtájban: táj, falukép, építészet

15³⁰– 15⁵⁰ Teodor GHEORGHIU (RO)

Capcane în protecția ariilor urbane istorice în România; câteva studii de caz

Traps in the Protection of Historic Urban Areas in Romania, Several Case Studies

Csapdák a történelmi városrészek védelmében Romániában, néhány esettanulmány

15⁵⁰ – 16¹⁰

Q/A

16¹⁰ – 16³⁰

Pauză de cafea • **Coffee break** • *Kávészünet*

16³⁰ – 18³⁰

MODUL IV • **MODULE IV** • *IV. MODUL*

Moderator • **Chairman** • *Moderátor*: Cristoph MACHAT

Reporter • **Raportor** • *Jelentéstevő*:

16³⁰ – 16⁵⁰ Andreea MILEA (RO)

Parcuri publice urbane în listele monumentelor istorice

Urban Public Parks on the Lists of Historic Monuments

Városi nyilvános parkok a műemléki listán

16⁵⁰ – 17¹⁰ Veronika VICHERKOVÁ (CZ)

Cele mai tinere monumente

The Youngest Monuments

„A legfiatalabb” műemlékek

17¹⁰ – 17³⁰ Petr VORLIK (CZ)

Arhitectura sportivă în Cehia. Forme noi în anii '70 și '80. Utilizare curentă și viitor

Czech Architecture for Sports; New Forms in the Seventies and the Eighties, Current Use and Future

Cseh sport épületek; új formák a hetvenes és nyolcvanas években, jelenlegi használatuk és jövőjük

17³⁰ – 17⁵⁰ MÁRTONFFY Miklós (HU)

Prezentarea sistemului de sprijinire pentru protecția valorilor în Budapesta

Presentation of the Support System Operating in Budapest for the Protection of Values

Fővárosnál működő értékvédelmi támogatások rendszerének bemutatása

17⁵⁰ – 18¹⁰ FEJÉRDY Tamás (HU)

Patrimoniul și comunitatea: reziliență și identitate

Heritage and Community: Resilience and Identity

Örökség és közösség: reziliencia és identitás

18¹⁰ – 18³⁰

Q/A

19⁰⁰ – 21³⁰

RECEPȚIA DE DESCHIDERE

OPENING RECEPTION

NYITÓFOGADÁS

Casa Libertății Religioase

House of Religious Freedom

Vallásszabadság Háza

VINERI – 19 OCTOMBRIE 2018 (LOCAȚIE: MUZEUL DE ARTĂ CLUJ-NAPOCA, PIAȚA UNIRII NR. 30, CLUJ-NAPOCA)

FRIDAY – OCTOBER 19, 2018 (VENUE: ART MUSEUM FROM CLUJ-NAPOCA, 30 UNIRII SQUARE, CLUJ-NAPOCA)

PÉNTEK – 2018. OKTÓBER 19. (HELYSZÍN: KOLOZSVÁRI SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM, FŐ TÉR 30. SZÁM, KOLOZSVÁR)

9⁰⁰ – 10⁴⁰

MODUL V • **MODULE V** • V. MODUL

Moderator • **Chairman** • *Moderátor*: MÁTÉ Zsolt

Reporter • **Raportor** • *Jelentéstevő*:

9⁰⁰ – 9²⁰ Ștefan BĂLICI (RO)

Finanțare publică a patrimoniului construit în România. Spre o redefinire necesară

Public Financing the Romanian Built Heritage. A Necessary Redefinition

A Romániai építettörökség közfinanszírozása. A szükséges újraértékelésre

9²⁰ – 9⁴⁰ Stefano D'AVINO (IT)

Patrimoniul fragil. Reconstrucția după cutremur, schimbări în context și conservarea memoriei locurilor

Fragile Heritage. Post-earthquake Reconstruction, Changes in the Context and Conservation of the memory of places

Törékeny örökség. A földrengés utáni rekonstrukció, a kontextus változásai és a helyek emlékének megóvása

CONFERINȚA INTERNAȚIONALĂ ȘTIINȚIFICĂ DE TEORIA ȘI PRACTICĂ REABILITĂRII PATRIMONIULUI CONSTRUIT TUSNAD
PATRIMONIUL CONSTRUIT, PARTE DE EXCEPȚIE A PATRIMONIULUI CULTURAL – MOȘTENIRE ȘI PROTECȚIE ÎN SECOLUL AL XXI-LEA

TRENDURI ȘI TENDINȚE

INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE ON THEORETICAL AND PRACTICAL ISSUES OF BUILT HERITAGE CONSERVATION TUSNAD
BUILT HERITAGE, AN EXCEPTIONAL PART OF CULTURAL HERITAGE – HERITAGE AND PROTECTION IN THE 21ST CENTURY

TRENDS AND TENDENCES

AZ ÉPÍTETT ÖRÖKSÉG FELÚJÍTÁSÁNAK ELMÉLETI ÉS GYAKORLATI KÉRDÉSEI NEMZETKÖZI TUDOMÁNYOS KONFERENCIA TUSNAD
AZ ÉPÍTETT ÖRÖKSÉG, MINT A KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG KIVÉTELES RÉSZÉ – ÖRÖKSÉG ÉS VÉDELEM A XXI. SZÁZADBAN

TRENDEK ÉS TENDENCIÁK

9⁴⁰ – 10⁰⁰ LETENYEI László (HU)

Programul locuința istorică

The Historic Housing Program

Antiklakás program

10⁰⁰ – 10²⁰ TÓTHFALUSI Gábor, MAKAY Dorottya (RO)

Reabilitarea Castelului din Gilău, România

The Conservation of the Gilau (Gyalu) Castle, Romania

A gyalui várkastély helyreállításáról, România

10²⁰ – 10⁴⁰

Q/A

10⁴⁰ – 11⁰⁰

Pauză de cafea • **Coffee break** • *Kávészünet*

11⁰⁰ – 13⁰⁰

MODUL VI • **MODULE VI** • *VI. MODUL*

Moderator • **Chairman** • *Moderátor*: Virgil Ștefan NIȚULESCU

Reporter • **Raportor** • *Jelentéstevő*:

11⁰⁰ – 11⁴⁰ MÁNYI István (HU)

Reabilitarea Muzeului de Arte Frumoase din Budapesta

The Reconstruction of the Museum of Fine Arts, Budapest

A szépművészeti múzeum rekonstrukciója, Budapest

11⁴⁰ – 12⁰⁰ SERES András (HU)

Restaurarea picturii murale a halei romanice, Muzeul de Arte Frumoase din Budapesta

The Restoration of the Murals of Romanesque Hall in the Museum of Fine Arts, Budapest

A budapesti Szépművészeti Múzeum román csarnok falfestéseinek restaurálása

12⁰⁰ – 12²⁰ Hanna BIRU (RO)

Restaurarea, conservarea și integrarea în circuitul cultural a obiectivului Muzeul Francmasoneriei Oradea

Conservation of the Freemasonry Museum in Oradea and its Integration in the Cultural Circuit

A nagyváradi Szabadkőműves Múzeum állagmegőrzése, restaurálása és integrációja a város kulturális hálózatába

12²⁰ – 12⁴⁰ Georgiana TIRT, VÁNYOLOS Endre (RO)

Despre Casa Hintz, Cluj-Napoca – 50 de ani de găzduire a Muzeului Farmaciei

The Hintz House, Cluj-Napoca – Hosting the Pharmaceutical Museum for 50 Years

A Hintz Ház, Kolozsvár – A Gyógyszerésztörténeti Múzeum otthona 50 éven át

12⁴⁰ – 13⁰⁰

Q/A

13⁰⁰ – 14⁰⁰

Pauză de masă • **Lunch break** • *Ebédpszünet*

14⁰⁰ – 15⁴⁰

MODUL VII • **MODULE VII** • VII. MODUL

Moderator • **Chairman** • *Moderátor*: MEZŐS Tamás

Reporter • **Raportor** • *Jelentéstevő*:

14⁰⁰ – 14²⁰ Virgil POP (RO)

Despre culoare în restaurare

About Colour within Conservation

A színről a restaurálás során

14²⁰ – 14⁴⁰ Anna ZARĘBA, Monika JASZCZAK (PL)

Ferestrele istorice, frumusețe subestimată a patrimoniului cultural arhitectonic, probleme de conservare și legislație

Historic Window Frames, Underestimated Beauty of Architectonic Cultural Heritage, Conservation and Legislation Problems

Történeti keretes ablakok, alábecsült szépségű építészeti kulturális örökségvédelmi és jogi kérdései

14⁴⁰ – 15⁰⁰ KÖVESI László (HU)

Salpetru: boala canceroasă a pereților. Periclitarea, datorită sărurilor, a frescelor medievale din Tornaszentandrás și Kiszombor, Hungary

Saltpetre: the Cancerous Disease of Walls. The Endangerment, due to Salts, of the Mediaeval Frescoes in Tornaszentandrás and Kiszombor

Salétromsó: a falak rákos betegsége. Tornaszentandrás és Kiszombor középkori freskóinak sók általi veszélyeztetettsége, Magyarország

15⁰⁰ – 15²⁰ Livia BUCȘA (RO)

Șarpanta Bisericii Negre din Brașov, probleme de biodegradare și tratamente aplicate în timp

The Lutheran Church s Roof Structure in Brasov. Biological Decay and Treatments Applied in Time

A brassói Fekete Templom fedélszerkezete, biológiai károsodások és ezek időbeni kezelése

15²⁰ – 15⁴⁰

Q/A

15⁴⁰ – 16⁰⁰

Pauză de cafea • **Coffee break** • *Kávészünet*

16⁰⁰ – 18⁰⁰

MODUL VIII • **MODULE VIII** • VIII. MODUL

Moderator • **Chairman** • *Moderátor*: Virgil POP

Reporter • **Raportor** • *Jelentéstevő*:

16⁰⁰ – 16²⁰ GYÖRFI Ilona-VAJDA József (HU)

Documentarea valorilor patrimoniale și accesibilitatea lor on-line

Documenting Heritage Values and their Online Accessibility

Örökségi értékek dokumentálása és online elérhetősége

16²⁰ – 16⁴⁰ KELEMEN Bálint Zoltán (HU)

Szádvár – Cetatea e a ta!

Szádvár – The Castle is Yours!

Szádvár – Tiéd a vár!

16⁴⁰ – 17⁰⁰ VEÖREÖS András (HU)

Este la fel cu originalul... – Prezervarea virtuală a monumentelor istorice

The Same as the Original... – Virtual Preservation of Monuments

Ugyanolyan, mint az eredeti... – A műemlékek virtuális megőrzése

17⁰⁰ – 17²⁰ KOVÁCS Erzsébet (HU)

Patrimoniu și Turism în secolul XXI. Există o soluție???

Heritage and Tourism in the 21st Century. There is a Solution???

Örökség és Turizmus a 21. században Van-e megoldás???

17²⁰ – 17⁴⁰

Q/A

17⁴⁰ – 18⁰⁰

Pauză de cafea • **Coffee break** • *Kávészünet*

18⁰⁰ – 19⁰⁰

MODUL IX – PLENARA DE ÎNCHIDERE: CONCLUZII, TUSNAD 2018

MODULE IX – CLOSING PLENARY: CONCLUSIONS, TUSNAD 2018

IX. MODUL – ZÁRÓÜLÉS: KONKLÚZIÓK, TUSNAD 2018

Moderator • **Chairman** • *Moderátor*: Imola KIRIZSÁN

Reporter • **Raportor** • *Jelentéstevő*: